

KONVERTITÉ RADÍ KRÁLI KACÍŘŮ.
DVA VERNAKULÁRNÍ SPISY PRO KRÁLE
JIRÍHO Z PODĚBRAD

Václav Žůrek

Studie se věnuje dvěma spisům adresovaným králi Jiřímu z Poděbrad (1458-1471), které měly ambici poradit mu, jak lépe vládnout a zvládnout situaci v Českém království konfesně rozděleném na katolíky a utrakvisty. Prvním z nich je tzv. „List králi Jiřímu z Poděbrad“ a sepsal jej v roce 1462 administrátor pražské arcidiecéze Hilarius z Litoměřic. Druhým je knížecí zrcadlo zvané „Spravovna“, které univerzitní učenec Pavel Žídek dokončil v roce 1471. Podle obou autorů je hlavní podmínkou míru v království konverze krále a následně i zbylých utrakvistických obyvatel ke katolicismu. Vzory pro správu království i pro poměr k papežství hledají oba autoři v minulosti, zejména u Karla IV. Radí králi primárně v náboženských otázkách, zároveň se ale zamýšlejí nad řešením problémů vznikajících z každodenního soužití obyvatel rozdílných vyznání. Významným motivem obou spisů je hledání identity současných katolíků jednak v nostalgii po starých dobrých časech a jednak v neskrývaném patriotismu. Oba texty se zachovaly v českém jazyce a je pravděpodobné, že byly česky sepsány nebo přeloženy právě proto, aby mohly oslovit a ovlivnit nejen panovníka, ale i jeho dvořany.